

Homeopatia alebo najdrahšia kačica na svete?

Homeopatiu založil nemecký lekár Samuel Hahnemann asi pred 250 rokmi. Jeho kniha „Organon“ (autor jej pri všetkej svojej skromnosti dal názov identický s Aristotelovým dielom...) sa stala akousi bibliou homeopatického smeru, ktorý je založený na troch hlavných princípoch:

1. **Princíp podobnosti.** Hahnemann pozoroval pri užívaní preparátu z kôry chinínovníka (*Cinchona succubra*) typický komplex príznakov malárie (horúčka, búšenie srdca, bolesti žalúdka, atď.), na liečbu ktorej sa práve chinín odporúča. Vtedy mu napadla homeopatická myšlienka – ak istá látka vyvoláva určité príznaky u zdravého človeka, tak tá istá látka môže mať u chorého jednotlivca liečebné pôsobenie. Princíp podobnosti pritom treba chápať symbolicky, keďže vo vesmíre existuje plynulý a neustály prechod medzi materialistickou hmotou a symbolikami, teda aspoň podľa vyznávačov ezoterického myslenia.

2. **Pamäť vody.** Druhý princíp je ozaj ohromujúci. Tvrdí, že homeopatický liek je tým účinnejší, čím viac ho riedime, teda až do tej miery, kým výsledný roztok už s istotou neobsahuje ani jedinu molekulu pôvodnej látky. Teda, podľa toho efekt nevyvolá samotná látka, ale práve „pamäť“ vody (či iného rozpúšťadla). Pre názornosť: skúste naliať do Atlantického oceánu čajovú lyžičku sirupu, a potom po chvíli odoberte inou kávovou lyžičkou vzorku z inej časti oceánu. A už sme získali homeopatický liek, lebo vraj oceán udržuje spomienku na malinový sirup! Skeptickí fyzici skontrolovali vibrácie molekúl vody – a nenašli žiaden dôkaz pamäti vody... Mali by však vedieť, že ak by ezoterika mala vedecký podklad, prestala by byť ezoterikou a celá vec by stratila akýkoľvek zmysel.

3. **Potencovanie.** Tretím základným princípom je tzv. homeopatické potencovanie, čo nie je nič iné, než dôkladné pretrepanie roztoku po nariadení látky. K tomu treba snáď dodať, že ďalšie posilnenie efektu sa môže dosiahnuť aj oblečením bieleho pláštá a fonendoskopom na krku.

A čo so spomínanou homeopatickou kačicou?

Stalo sa, že počas 1. svetovej vojny francúzsky lekár Joseph Roy videl v krvi a v telesných tekutinách obetí epidémie španielskej chrípky oscilujúce útvary, ktoré dômyselne pomenoval ako *oscillococcy*. Rovnaké útvary videl aj u ďalších pacientov s rôznymi inými chorobami, ako je ekzém, reumatizmus, tuberkulóza, osýpky a aj maligne nádory. Dodnes nie je isté, čo videl Roy vo svojom mikroskope, veď podstata hypotetických baktérií sa nikdy nedokázala. Mnohým napadli kacírské myšlienky, či oscilácie útvarov nevyvolali iba chlpy prilepené na okulár, ktoré sa dostali do pohybu dýchaním výskumníka...

Pre medicínsky aspoň trochu vzdelané osoby je však jedna vec istá, že neobjavil ozajstné príčiny týchto chorôb. Ale fakty sú najväčšou prekážkou rozbehu fantázie... Roy videl podobné oscilujúce útvary pod mikroskopom aj v orgánoch pižmovej kačice, a tu mu ako zástancovi Hahnemannových názorov okamžite napadol recept: vezmi pižmovú kačicu, vyber jej pečeň a srdce (možno sa len domýšľať, prečo práve tieto orgány... srdce je symbol lásky, pečeň je symbol detoxikácie, čo môže mať vzťah k uzdraveniu... ale mozog, miesto inteligencie, tu zjavne nemá uplatnenie), potreb orgány a zriedť túto substanciu vodou blízko k pomeru „jedna k nekonečnu“ – hľa, už je pripravený jeden z najpredávanejších homeopatických produktov s názvom *Oscillococcinum*! Tento produkt sa v USA predáva ročne za viac ako 20 miliónov dolárov a podobný predaj je aj v mnohých iných krajinách, ktoré sa považujú za civilizované. Je isté, že nikomu na svete sa nepodarilo predat žiadnu inú kačaciu pečeň za takú vysokú cenu! Pritom sa vychádza z dobrých úmyslov predajcov – veď iba voda si pamätá, či zdrojom substancie bola naozaj kačacia pečeň...!

Napriek tomu majú homeopatické a iné alternatívne výrobky obrovský trh. Dalo by sa uspokojiť s tým, že nech miňa každý svoje peniaze na to, na čo chce. Problém však je v tom, že lesť tu nie je pre laikov zrejmalá! Komplexná štúdia publikovaná v roku 2005 v prestížnom medicínskom časopise *The Lancet* nenašla žiadne rozdiely medzi účinnosťou homeopatik a placebo. Jediným pozitívnym záverom štúdie bolo, že homeopatia nemá žiadne vedľajšie účinky, ak však nepočítame pocit sklamaní z ich neúčinnosti. Homeopatiká sa nedajú ani predávkovať (ako to viacerí verejne demonštrovali), lebo nemajú žiadnu toxicitu.

Čo k tomu dodať? Možno iba hanblivú otázku – prečo sa nevarujú lekári, ktorí sa podieľajú na propagácii týchto produktov, že ich odbornosťou nie je homeopatia a svojim medicínskym titulom nemajú „leštit“ fámu produktov, ktoré predávajú? Poznám rodinu, ktorá minula na zaobstaranie „zaručene“ účinných alternatívnych prostriedkov pre svoje choré dieťa už viac ako cenu rodinného domu. Zázrační doktori a predajcovia všeliekov využívajú moment ich maximálneho zúfalstva. Veď nie je taký rodič, ktorý by odoprel chorému dieťaťu poslednú šancu! Ako týmto ľuďom vysvetliť, že tieto prostriedky nie sú pre ich dieťa tou šancou?

prof. MUDr. László Kovács, DrSc., MPH

Pediatrica pre prax

Ročník 14, 2013, číslo 5, vychádza 6-krát ročne

Dátum vydania: november 2013

Predsa redakčnej rady:

prof. MUDr. László Kovács, DrSc., MPH

Podpredsa redakčnej rady:

prof. MUDr. Vladimír Mihál, MSc.

Odborný editor:

prof. MUDr. Ludmila Podracká, CSc.

Redakčná rada:

prof. MUDr. František Bauer, CSc.,
doc. MUDr. Marta Benedeková, PhD.,
doc. MUDr. Olga Červeňová, CSc.,
doc. MUDr. Peter Čížnár, CSc., doc. MUDr. Tibor Danilla, PhD.,
prof. MUDr. Svetozár Dluholucký, CSc.,
prof. MUDr. Zdeněk Doležel, CSc.,
MUDr. Pavel Frühauf, CSc., prof. MUDr. Anton Gerinec, CSc.,
MUDr. Eva Gíbalová, MUDr. Josef Gut,
prof. MUDr. Vladimír Hegyri, PhD.,
doc. MUDr. Darina Chovancová, CSc.,
prof. MUDr. Milan Kokavec, PhD.,
prof. MUDr. Karol Kráľinský, PhD.,
MUDr. Alena Machovcová, MBA,
prof. MUDr. Jozef Mašura, CSc., doc. MUDr. Ivan Novák, CSc.,
MUDr. Jana Rašková, doc. MUDr. Dalibor Sedláček, CSc.,
MUDr. Jarmila Seifertová,
doc. MUDr. Branislav Spišák, CSc., mim. prof.,
MUDr. Alena Staníková, PhD., doc. MUDr. Peter Stanko, PhD.,
doc. MUDr. Pavol Sýkora, CSc.,
MUDr. Katarína Šimovičová, MUDr. Pavol Šimurka, PhD.,
MUDr. Ján Šuba, doc. MUDr. Ján Trnka, CSc.

Vydavateľ:

SOLEN, s. r. o., IČO 35865211

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:

SOLEN, s. r. o., Lovinského 16, 811 04 Bratislava,
www.solen.sk, fax: 02/5465 1384, redakcia@solen.sk

Redaktorka:

Mgr. Andrea Dúbravčíková,
tel.: 02/5413 1381, mobil: 0910 956 370, dubravcikova@solen.sk

Grafická úprava a sadzba:

Ján Kopčok, kopcok@solen.sk

Obchodné oddelenie:

Renáta Kajanovičová,
02/5465 0647, 0910 902 599, kajanovicova@solen.sk

Predplatné na rok 2013:

Cena predplatného za 6 čísel na rok 2013 je 18 €. Časopis si môžete objednať na www.solen.sk, e-mailom: predplatne@solen.sk, faxom: 02/5465 1384.

Vydavateľ v ČR:

SOLEN, s. r. o., Lazcecká 297/51, 779 00 Olomouc

Redaktorka v ČR:

Mgr. Iva Daňková, dankova@solen.cz

Všetky publikované články prechádzajú recenziou.

Registrácia MK SR pod číslom EV 3579/09

ISSN 1336-8168 (tlačené vydanie)

ISSN 1339-4231 (online)

Časopis je indexovaný v Bibliographia Medica Slovaca (BMS).

Citácie sú spracované v CiBaMed.

Citačná skratka: *Pediatr. prax*

Vybrané články z časopisu *Pediatrica pro praxi*, ktorý vydáva spoločnosť Solen, s. r. o., Česká republika, sú vydávané v Slovenskej republike na základe licencie poskytnutej spoločnosťou Solen, s. r. o., Česká republika.

Spoločnosť Solen, s. r. o., Slovenská republika, má výhradné právo na publikáciu článkov z časopisu *Pediatrica pro praxi* a z ďalších časopisov spoločnosti Solen, s. r. o., Česká republika. Akákoľvek časť obsahu *Pediatrica pro praxi* nesmie byť kopírovaná alebo rozmnožovaná s cieľom ďalšieho rozširovania akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme (mechanickej, fotografickej, xerografickej či elektronickej) bez písomného súhlasu spoločnosti Solen, s. r. o., ako vlastníka autorských práv na území Slovenskej republiky. O zhotovenie a zasielanie kópií stránok či jednotlivých článkov publikovaných v časopisoch spoločnosti Solen možno žiadať výlučne redakciu alebo spoločnosť Solen.

Vydavateľ nenesie zodpovednosť za údaje a názory autorov jednotlivých článkov či inzerátov.